

MEDUDRŽAVNA SURADNJA: AUSTRIJA - HRVATSKA

Ivo Pilar u Beču

Sredinom ožujka u Beču bilo je više događanja od nacionalne važnosti za Hrvatsku. Uz predstavljanje knjige *Približene daljine Duhovne Hrvatske* Stjepana Šešelja u Hrvatskom centru (gradišćanski Hrvati), dva događaja spadaju u kulturnu i znanstvenu diplomaciju: Otvaranje velike izložbe u Katedralnom muzeju pod naslovom *Hrvatska - kolijevka europske kulture - umjetničko blago od 800. - 1300. te znanstveno predstavljanje Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u Austrijskom ministarstvu znanosti i istraživanja (12. ožujka 2010.), pod nazivom Dr. Ivo Pilar i ideja ujedinjene Europe. Budući da u hrvatskom tisku taj važan događaj nije zabilježen, želimo obavijestiti o ovom značajnom događaju koji može poslužiti kao pravi primjer hrvatske diplomacije na području znanosti i povijesti*

Simpozij je održan pod pokroviteljstvom hrvatskog Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, a u organizaciji Europske akademije za istraživanje života, integraciju i civilno društvo EALIZ iz Kremsa na Dunavu, austrijskog Saveznog ministarstva za znanost i istraživanje, Instituta "Ivo Pilar" te uz partnerstvo i suradnju Veleposlanstva RH u Beču. Simpozij je organizirao prije svega ministar - savjetnik prof. dr. Heinrich Badura iz Ministarstva znanosti i istraživanja te predsjednik Europske akademije za istraživanje života, integraciju i civilno društvo. Njegov hrvatski partner u organizaciji bio je naš veleposlanik u Beču Zoran Jašić. Badura, neuromni istraživač problema suvremene Europe, bio je u Hrvatskoj 2004. koja je na njega ostavila neizbrisiv dojam kao europska zemlja. U delegaciji Instituta dr. Ivo Pilar bili su prof. dr. Vlado Šakić, ravnatelj, prof. dr. Ljiljana Kaliterna-Lipovčan, zamjenica ravnateljica, dr. sc. Caroline Hornstein-Tomić, prof. dr. Vine Mihaljević, prof. dr. Šaćir Filandra iz Sarajeva i dr. sc. Andrej Rahtena iz Maribora te Stjepan Šulek, publicist.

Prisna kulturna suradnja

Simpozij, kojem je nazočilo stotinjak sudionika, predstavnik iz socijalnog, kulturnog, gospodarskog, znanstvenog i političkog života Austrije i više Hrvata predstavnik naših udruga u Austriji, modelirali su Caroline Hornstein-Tomić i Vine Mihaljević. Delegaciju Instituta pozdravio je Heinrich Badura. Naglasio je da njegova udruga EALIZ

promiče socijalne i etičke teme, šireći znanje na zajedničko dobro svih građana Europe. U tom duhu imat će znanstveni simpozij "Ivo Pilar i ideja ujedinjene Europe" veliko značenje i on će produžiti znanstvenu suradnju između Beča i Zagreba. Naš veleposlanik Jašić, prisutne je goste pozdravio u ime ministra Jandrokovića, zahvaljujući prof. Baduri što se zdušno založio za nastup Instituta "Ivo Pilar" u Beču. Jašić je obavijestio o uspjesima Hrvatske na području gospodarstva, založivši se za veći izvoz hrvatskih proizvoda na europsko tržište. Upozorio je na prisnu kulturnu suradnju između dviju država. Dodao je da će ovaj simpozij biti dalji prilog produbljenoj dobrih gospodarskih i kulturnih odnosa između Hrvatske i Austrije. Ravnatelj Instituta, Šakić, u svojoj je pozdravnoj riječi uz zahvalu organizatorima simpozija, skrenuo pozornost na važnost ličnosti Ivo Pilara, koji je bio prešućivan u prvoj i drugoj Jugoslaviji. Institut je predstavio kao ustanovu koja u svom istraživanju djeluje na europskoj razini, čime pridonosi da se Hrvatska pridružuje Europi i na polju društvenog istraživanja. Naznačio je nekoliko tema koje je Institut istražio. To su, primjerice, demografske promjene, novi oblici kriminala, deficit u istraživanju sociologije i drugo. Istraživanja u Hrvatskoj imaju misiju slijediti moderni hrvatski i socijalni identitet u situaciji totalitarnog naslijeđa nakon uspostave Republike Hrvatske.

Zajedničko europsko pamćenje

Dr. Jakob Forst Battaglia, poslanik i izvanredni koordinator za jugoistočnu Europu u Saveznom ministarstvu za europske i međunarodne odnose, podsjetio je kako Hrvatska i Austrija imaju tradicionalno iste duhovne izvore. Hrvati su u Austro-Ugarskoj Monarhiji dali istaknute vojskovođe i činovnike, autorica teksta nove austrijske himne Paula von Preradovich unuka je Petra Preradovića. Gradišćanski Hrvati most su između Hrvatske i Austrije. Hrvatska i Austrija njeguju danas intenzivne kulturne, gospodarske i znanstvene odnose. Zbog svega toga Austrija i Hrvatska imaju zajedničko pamćenje u izgradnji Europe. One su u tom smislu provjereni partneri i zato moraju ostati kulturni i ekonomski faktor. Prof. dr. Jozef Langer, predsjednik Instituta za sociologiju na sveučilištu u Klagenfurtu, upozorio je u svom nastupu da u prošlosti nije bilo puno Hrvatske u znanstvenoj komunikaciji, ali da se to bitno promijenilo nakon 1997., kada je uspostavljena intenzivna suradnja s hrvatskim istraživačima. Njegovo osobno iskustvo s hrvatskim istraživačima bilo je vrlo dobro. Dr. Caroline Hornstein-Tomić, znanstvena suradnica Instituta "Pilar", prikazala je život i djelo Ivo Pilara. Naglasila je kako je Pilar Bosnu promatrao kao hrvatsko područje. O toj temi trebao je govoriti dr. Zlatko Matijević kao najbolji poznavatelj

životnog djela Ivo Pilara, ali nažalost nije mogao doputovati u Beč.

Pilar i ideja Srednje Europe

Caroline Hornstein-Tomić naglasila je dalje da je Pilar bio virtuoz u opisu povijesnih događanja. Bio je na udaru represivnog državnog aparata u Jugoslaviji. Dr. Andrej Rahten, prof. na mariborskom sveučilištu govorio je u kontekstu Ivo Pilara o ideji Srednje Europe, njenom značenju za narode koji su bili pod komunizmom. Potkriepio je mišljenje da su u toj Jugoslaviji bili najviše pogodeni Hrvati i Slovenci, jer su bili izbaceni iz razvoja Zapadne Europe. Dr. Rahten upozorio je na postojanje ideje Podunavske konfederacije (Šušterčić). Ideju Srednje Europe pokušali su nakon sloma komunizma ponovno oživjeti intelektualci oko Jančara 90-ih godina. Profesor dr. Šaćir Filandra sa sarajevskog sveučilišta istaknuo je da su Pilarova rješenja uvijek u duhu vremena. Stjepan Šulek u svom referatu pod naslovom "Aktualnost djela Ivo Pilara", iznio je bitne točke koje pokazuju kako je Pilar bio u pravu kad je u svom najvažnijem djelu "Jugoslavenstvo pitanje" iz 1918. na njemačkom jeziku, jasno vidio da je velikosrpska ideologija neodrživa.

Nakon agresije na Hrvatsku 90-ih godina i cijele dvostoljetne velikosrpske intelektualne pozadine te vojne agresije, povijesno razmatranje Pilara ostaje i dalje aktualno posebno u sklopu još uvijek postojećih velikosrpskih teritorijalnih i kulturnih pretenzija u Bosni i Hrvatskoj. Prof. dr. Ljiljana Kaliterna-Lipovčan, zamjenica ravnateljica predstavila je Institut "Ivo Pilar" od osnivanja 1991. do naših dana. Na početku je bilo samo 29 istraživača, danas Institut broji preko sto suradnika. Institut ima svoje regionalne centre u Splitu, Puli, Osijeku, Vukovaru, Gospiću i Dubrovniku. Devetnaest suradnika Instituta dobilo je državne nagrade za znanost. Institut izdaje dva časopisa. Iz njezina predavanja kao i iz predavanja Caroline Hornstein-Tomić o međunarodnoj znanstvenoj suradnji Instituta te predavanja povjesničara Nevija Šetića, koje je zbog autorove odsutnosti pročitao ravnatelj Vlado Šakić, prisutnima je prikazana čitava paleta pozamašnjog znanstvenog rada Instituta.

Budućnost je u suradnji

Prof. Heinrich Badura u završnoj riječi naglasio je da se toga 12. ožujka nešto važno dogodilo u Saveznom ministarstvu znanosti Republike Austrije. Pokazali smo da je "Ivo Pilar" bio povijesna ličnost koja je ostavila duboke tragove. Susreli smo se s Institutom iz Zagreba koji u Beču nije poznat, ali on se danas predstavio u najvišoj znanstvenoj vrjednosti. Institut Ivo Pilar, na interakcije društva i politike. Ovo je bio prilog daljnjoj izgradnji konstruktivne suradnje Beča i Zagreba. Heinrich Badura rado se sjeća svog boravka u

Zagrebu, gdje je 2004. održao predavanje. Izrekao je zahvalu prof. Vladi Šakiću i veleposlaniku Jašiću za intenziviranje suradnje između dvaju gradova i izrekao nadu da će Hrvatska uskoro postati članicom EU.

Proistamo li devet knjiga koje su rezultat simpozija Europske akademije za istraživanje života, integraciju i civilno društvo, vidimo da je suradnja između hrvatskih znanstvenika i Beča na zavidnoj razini. Naime, članovi Instituta, posebice Vine Mihaljević, Ivan Marketičić i dr. suradnici su Europske akademije. Njihovi prilozi o hrvatskim problemima u knjigama "Europske akademije" predstavljaju važan prilog hrvatskog poimanja Europe i hrvatskog istraživanja vlastitih problema. Riječ je o socijalnoj politici, agresivnosti, nasilju, sigurnosti itd. U okviru djelovanja "Europske akademije" ističe se i naš veleposlanik Zoran Jašić, koji u priložima na njemačkom jeziku obrađuje hrvatsku ekonomiju, pozitivne i negativne strane hrvatskog puta u Europu, kao i niz drugih tema koje Hrvatsku predstavljaju u najboljem svjetlu.

Primjer dobre promocije Hrvatske

Ovakvi nastupi hrvatskih ustanova izvan Hrvatske predstavljaju najbolji dio naše diplomacije. Nije dovoljno da diplomacija njeguje tek dobre odnose s političarima, nego je isto tako važno da veleposlanici njeguju najpristupnije odnose sa znanstvenicima i širom publicističkom javnošću. To je, dakako, rad koje naša hrvatska javnost ne vidi, a mediji nisu niti spremni vidjeti. Isto tako i naša dijaspora nije uvijek u stanju vidjeti tih rad naše diplomacije baš na znanstvenom i kulturnom području. Uostalom, takav rad najbolje otvara put i za ekonomsku suradnju. Želimo ovaj nastup i simpozij "Ivo Pilar i europsko sjedinjenje" istaknuti kao primjer kako je takvim radom najbolje koristiti Hrvatskoj. Brojni gosti simpozija, koji su ostali sve do njegova kraja, čudili su se kako je moguće da oni o Pilaru kao povjesničaru i sociologu s europskom vizijom i Hrvatskom kakvu je opisao Pilar, nikada nisu čuli. Odsad će Hrvatsku bolje poznavati.